

ŽŮREK, Václav

Korunovační řád Karla IV. jako ritualizovaný panovnický program

Diplomová práce

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

Ústav českých dějin, Historie, Praha 2007, 100 str. rkp.

Posudek vedoucího diplomové práce

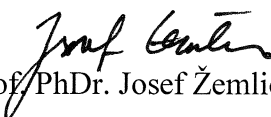
Diplomant si vytkl náročné a hlavně s důrazem na přesnost a detail spojené téma, totiž zjištění ideových a věcných zdrojů Korunovačního řádu Karla IV. Sám pramen, uchovaný ve dvou rukopisných podáních (Vídeň, Krakov), je už od 19. století historikům dobře znám a také s ním v různé míře pracují, jeho hodnocení z pera dvou uznávaných osobností, které se mu analyticky věnovaly, však nevyznívá jednoznačně. Zatímco Johann Loserth (1876) viděl v Karlově řádu parafrázi francouzského korunovačního řádu, což by jen dále potvrzovalo obecně známé vazby Lucemburků k francouzskému královskému dvoru, tak Josef Cibulka (1934) zdůraznil inspirační zdroje říšského obřadu 10. století, k němuž byly až později přidány další prvky a byl obohacen o česká specifika (včetně úvah o přemyslovském korunovačním řádu). Václav se Žůrek se nenechal odradit Cibulkovou dodnes respektovanou autoritou a podrobil celou problematiku důkladné revizi.

Hned v úvodu třeba podtrhnout aktuálnost „korunovačního“ tématu v kontextu studia středověkých rituálů a ceremonií, které evropská medievistika (po pracích Percy E. Schramma, Eduarda Eichmanna aj.) jaksi „znovuobjevuje“. Korunovace a její „řády“ (*ordines*) patřily k podstatným a nezaměnitelným (vlastně klíčovým) složkám středověkých představ a boží povaze panovnické moci a jejich zdrojích. Na podobná témata dnes nechybějí ani semináře a konference. Kromě historie vstupují do těchto diskusí i další obory, jako dějiny umění (hlavně pokud jde o tvary a podobu insignií), teologie, filozofie, biblická studia (starozákonní odvozování královské moci) aj. Tak uchazeč jistě zacházet nemohl a koncentroval se především na historické aspekty, samozřejmě s přihlížením k dalším výsledkům. K zadání přistoupil svědomitě a dobře přitom zužitkoval i své zahraniční stáže. Soupis literatury nejenže obsahuje i řadu nadstandardních položek, ale uchazeč s nimi především umí zacházet. Jeho úkol přitom nebyl snadný. Již samotná interpretace leckdy nejednoznačně vyslovovaných záměrů jednotlivých autorů vyžaduje značnou pozornost, a to tím spíše, že během let se i jejich argumentace často mění a důraz je přenášán na jiné akcenty či jevy.

Z řady problémů, kterých se Václav Žůrek blíže dotýká, zaujme mimo jiné také otázka existence případného přemyslovského „korunovačního řádu“. Po zevrubném zvažování diplomant vcelku nepochybuje o prvcích odkazujících na přemyslovskou tradici, kterou vtělil do svého „řádu“ Karel IV. (zejména role Vyšehradu, ale i některé další specifické prvky). Podstatný je potom závěr, podle něhož první složku „*představuje obecný řád z Římsko-německého pontifikátu původem z 10. století. K té autor opsal a českým poměrům přizpůsobil některé prvky francouzské ceremonie, zejména ty, které zdůraznily sakrální povahu královské moci.*“ K těmto dvěma pilířům byly pak přidány přemyslovské náměty (s. 79). To jsou hlavní a koncentrované výsledky, které jsou vlastně jakýmsi protnutím a prohloubením dosavadních pohledů. Téma je přitom natolik široké, obsáhlé a vlastně nevyčerpatelné, že se bude možné k němu z mnoha úhlů vracet.

Text je živý a čtivý, samozřejmě vybavený potřebnými náležitostmi jako anglickým resumé, soupisem pramenů a literatury, v závěru i několika vyobrazeními, takže splňuje všechna potřebná formální i jakostní kritéria. . Ze všech těchto důvodů doporučuji, aby práce Václava Žúrka *Korunovační řád Karla IV. jako ritualizovaný panovnický program* byla přijata k úspěšné obhajobě a doporučuji její vysoké ocenění.

Praha, 9. května 2007


Prof/PhDr. Josef Žemlička, DrSc.